

Slovenski dom

Stev. 173.

V Ljubljani, torek 2. avgusta 1938.

Leto III

Prask na mandžursko-sovjetski meji ni konca Sovjeti in Japonci so uradno za mirno rešitev spora, a njihovi topovi, tanki in letala pojejo svojo pesem dalje

Moskva, 2. avgusta. o. Včeraj je Stalin sklical sovjetski vrhovni vojni svet in z njim razpravljalo o dogodkih in spopadih na mandžursko-sovjetski meji. Stalin je izrazil željo in voljo sovjetske Rusije, da se vse sporne zadeve z Japonsko urede na mirnem načinu in da se sovjetske čete morajo izogibati novih spopadov. Pri tem se je oglasil vojni minister Vorosilov, pritril Stalinovemu mnenju, zraven pa pristavil, da ni verjetno, če bo vrhovni poveljnik sovjetske vojske na Vzhodu maršal Blücher spoštoval ta odlok sovjetske vlade, kajti Blücher je pred dnevi iz svojega glavnega stana odpotoval na mejo ter se nahaja sedaj v središču dogodka.

Ta pomirjevalna, po drugi strani pa spet slabo obetajoča novica, bi nekako pomenila to, da bo sovjetska Rusija uradno zavzela pomirjevalno in spravljivo stališče do Japonske, da bo pa zatislila oči in pustila Blücherju, da operira in dela po načrtih, ki jih je vrhovno poveljstvo najbrž že izdelalo. Sovjetska Rusija hoče imeti zaradi veselih uradno čiste roke, po drugi strani pa ne bo hotela odjenjati pred Japonci toliko boli, ker so japonske čete osvojile hrib Cankufeng, katerega so v začetku napetosti zavzele sovjetske čete. Nikakor ni mogoče verjeti, da bi mogel sovjetski generalissimus Blücher postopati po svoji volji, če bi na tistem ne imel privoljenja od svojih nadrejenih.

Tokio, 2. avgusta. o. Japonska vlada se je včeraj zbrala na sejo pod predsedstvom princa Konoje. Po poročilu vojnega ministra Itagakija o stanju na sovjetsko-mandžurski meji je vlada pritrila predlogu zunanjega ministra, naj se izčrpa vsa sredstva za mirno poravnava spora prej, preden se uporabi kot zadnje sredstvo oborožena sila.

Obe vladi, tako japonska kot sovjetska, na zunanji naglašata svojo trdno željo za mirno rešitev spora na Daljnem vzhodu. V tem času pa trajajo sovražnosti še naprej, čeprav v zmanjšanem obsegu.

Tokio, 2. avg. o. Včeraj popoldne so dvakrat priletela sovjetska letala nad Korejo in metala bombe na trdnjavo Cankufenk ter obstreljevala s strojnimi japonske strelske jarko. Po japonskih poročilih je bil uspeh tega zračnega napada kaj majhen, ker bombe niso zadele svojega cilja. Japonske protiletalske baterije pa so sestrelile pet sovjetskih letal in sicer dve južno od Kogija, dve pri Sozenu in enega pri Suirjupo.

„Rusi smo miren narod, ki ima dober spomin“

Moskva, 2. avg. o. Ves sovjetski tisk srdito napada protisovjetski blok Japonska-Nemčija-Italija in ga obtožuje, da namerno pripravlja napad na sovjetsko Rusijo. Po vsej Rusiji so bili včeraj v večjih krajih sestanki in zborovanja, pri katerih so govorniki ostro napadali protikomunistično trozvezje. Po zborovanjih so bile demonstracije, med katerimi so ljudje vpili in zahtevali zadoščanje za žalitve, ki so jih Japonci prijedali sovjetski Rusiji na Daljnem vzhodu. Demonstranti so nastopali s plinskimi maskami, hoteč s tem dokazati, da je Rusija pripravljena na vsak napad od koderkoli. V Habarovsku, ki leži 650 km od krajev spopadov, so komunistični govorniki pozivali prebivalstvo, naj se pripravi na obrambo svoje zemlje. »Pravda« piše sledeče: »Mi Rusi smo miren narod, ki pa ima zelo dober spomin. Mi se bomo ob vsaki priliki spomnili morilcev tistih Rusov, ki so padli na Daljnem vzhodu.« Arktični raziskovalec Papanin je rekel, da bodo Rusi v primeru vojne poslali svoje ladje skozi Severno morje ravno tako spretno in sigurno, kakor so tod letela njihova letala.

London, 2. avgusta. AA. Havas: Reuter poroča iz Tokia, da se je princ Kanin, načelnik japonskega generalnega štaba, vrnil v Tokio in prekinil svoj dopust. Njegov prihod je v zvezi s spopadom na mandžurski meji.

Moskva, 2. avgusta. AA. Havas: Sovjetska agencija Tass poroča, da so 31. julija japonske čete prekorale sovjetsko mejo, in sicer zapadno od jezera Kasan. Japonske čete so začele streljati s topovi ponoči in v noči napadle tudi sovjetske čete na meji. Japonski oddelki so zavzeli sovjetsko ozemlje za 4 km globoko. Bitka se je razvila na vrhovih zapadno od jezera Kasana. Japonci so naleteli na hud odpor. Njihove izgube so velike. Sovjetske izgube niso znane.

Tokio, 2. avgusta. o. Iz Seula poročajo, da je odšlo več kot 800 sovjetskih vojakov v Suatasi. Sovjetsko topništvo je zbrano pri Karancinu, blizu sovjetsko-mandžurske meje.

Tientsin, 2. avgusta. o. Zadnje dni je šlo skozi Tientsin mnogo japonskih oddelkov v severno Mandžurijo. Veliko japonskih čet je prispelo tudi v Dajren.

Ob Jangceu divja strašna bitka

Sanghaj, 2. avgusta. o. Nepretrgoma včeraj ves dan in danes traja bitka na obeh straneh reke Jangce v bližini Kijukijanga okoli 220 km izpod začetne kitajske prestolnice Hankov. To je ena največjih bitk, odkar so pričele sovražnosti med obema državama. Japonci zatrjujejo, da so njihove čete pri prodiranju ob reki Jangce navzgor proti Hankovu uničile 8 kitajskih divizij od 23. julija, ko se je pričela japonska ofenziva pri Kijukijangu. Kujiang pa so zasedli 26. julija. Od pretekle noči pa do danes so Japonci uničili 3 kitajske divizije. Klju bitemu, da japonske čete podpirata mornarica in letalstvo pri napadih na kitajske postojanke, so ostale iste na južnem delu Kijukijanga nepretrgane, ker Kitajci z vse dločnostjo branijo vsako ped zemlje. Kakor poročajo tuji poročevalci, je na obeh

Sovjetska letala bombardirajo Korejsko železnico

Tokio, 2. avgusta. AA. (Reuter): Sovražnosti na sovjetsko-mandžurski meji, ki so bile do sedaj omejene na kopno, so se danes razširile tudi na borbo v zraku. Japonska uradna poročila pravijo, da so sovjetska vojaška letala nad spornim ozemljem metala bombe na hrib Cankufeng in na nekatere japonske postojanke na Koreji. Sovjetska letala so uporabljala strojnice. Uradno poročilo dalje pravi, da je bilo sestreljenih pet sovjetskih letal. Vrhovno poveljstvo Korejske garnizije objavlja nocoj poročilo, v katerem pravi, da so sovjetska letala danes popoldne izvršila dva napada, ter da so obšipala s svojimi strojnimi prve bojne črte naših čet, niso pa povzročila nikakih

izgub. Prvič so se pojavila ta letala ob 14.30. Bili so to veliki sovjetski bombniki, ki so v bojni črti preleteli mejo ter v Koreji bombardirali železniško progo.

Kitajci seveda zadovoljni

Pariz, 1. avgusta. AA. (Havas): Listi komentirajo incident na sovjetsko-mandžurski meji in opozarjajo i Rusijo i Japonsko, da bi vojna na Daljnem vzhodu mogla roditi novo svetovno vojno. Dolžnost vseh, ki jim je do mira, je, da svetujejo Japonski in Rusiji zmernost in spravljivost, kajti ta incident bi sicer mogel imeti usodne posledice. Kitajski uradni krogi so glasove o incidentu sprejeli z velikim zanimanjem, ker mislijo, da bi mogla biti njegova prva posledica ta, da Japonska ne bo poslala novih čet na Kitajsko.

Za Bolgarijo še - Madžarska

Velesile žele, da sporna vprašanja uredi prizadete države same med seboj

London, 2. avgusta. o. V Londonu zelo trezno in ugodno tolmačijo vstop Bolgarije v sestav Balkanskega sporazuma in naglašajo, da je Bolgarija brez velikih pretresov izposlovala sebi pravico, da se oborožuje po mili volji in oprosti obvez mirovnih pogojev. V Londonu mislijo, da sedaj ni nobenih ovir več, da bi se kaj podobnega ne dovolilo Madžarski, ki je edina država, ki ima še težke obveze do držav zmagovalk. Vse druge države, zlasti pa Nemčija in Turčija sta sami vrgli raz sebe verige in vezi, ki so izvirale iz poraza leta 1918. Bolgarija se bo sedaj oboroževala nemoteno, na suhem, na morju in v zraku, še prej pa je z vstopom v Balkanski sporazum vred podpisala pakt nenapadanja s svojimi sosedi.

Angleško javno mnenje odobrava in ceni ta dogodek, ker meni, da je veliko boljše, če prizadete države med seboj uredi ta vprašanja in s tem same zmanjšujejo možnost vojne. Tudi v Franciji so zelo zadovoljni. V Rimu pa pravijo, da je Italija precej pripomogla k temu dejanju. Pristavljajo pa, da je sedaj na vrsti Madžarska, ki naj dobi prav take ugodnosti kakor Bolgarija.

Madžari naj se sami pogode s sosedi

Nova pogodba je vzpodbudila tudi Madžarsko, ki bo sedaj poživila svoje diplomatsko delovanje in skušala čimprej doseči s svojimi sosedi sporazum. Angleži se temu ne bodo protivili, ker smatrajo, da je boljše imeti zmerno oboroženo sosedo, kakor pa takega sosedo, ki se na skrivaj in nekontrolirano do zob oborožuje. Anglija v tem pogledu ne bo nič posredovala, temveč bo prepuстила, naj tudi z Madžarsko uredi ta vprašanja njene sosedo in prizadete države. Zraven pa Angleži odločno zanikajo, da bi oni imeli pri vsej tej živahnosti na Balkanu in na Podonavju vmes svoje preste ter bi snovali kak blok proti Nemčiji. Pravijo, da bo oboroževanje prineslo koristi le tistim, ki izdelujejo strelivo. Diplomati iz svoje izkušnje vedo, da se potem taki trgovinski stiki kmalu izpreverijo v vojaške pogodbe.

Odpira se lepša bodočnost

Bukarešta, 2. avgusta. AA. (Rador): V zvezi s podpisom sporazuma med državami Balkanske zveze in Bolgarijo je dal zunanji minister Comnen Petrescu zastopniku agencije Rador tole izjavo: Sporazum, ki sta ga včeraj podpisala v Solunu sedanjí predsednik stalnega sveta balkanske zveze predsednik grške vlade Metaxas v imenu Balkanske zveze in predsednik vlade Kjosievanov v imenu Bolgarije, je dogodek velikega zgodovinskega pomena. Ta sporazum odpira novo dobo v

medsebojnem razmerju Bolgarije in njenih sosed. Sporazum ni skrajna točka pogajanj, ki so se vršila nepriljeno in v soglasju z vsemi člani, temveč je samo nova etapa v medsebojnem razmerju. Tesno sodelovanje in približanje drugega k drugemu je naša davna želja. Romunski in bolgarski narod sta stoletja vplivala drug na drugega. V Solunu podpisani dogovor slavnostno potrjuje ustvarjalno politiko Balkanske zveze in je neizpodbiten dokaz njene moči in kohezije.

V Sofiji in Atenah slave sporazum

Atene, 2. avgusta. AA. (Atenska agencija.) Tukajšnje časopise posveča cele strani podpisu sporazuma ter objavlja slike ministrskih predsednikov vseh petih držav. Časopise posebno poudarja, da narodi Balkan, polotoka počasi postajajo prosti notranjih strasti, na zunanji pa si pridobivajo vedno večji ugled. Balkanski narodi delajo na to, da odstranijo vse motive, ki so ustvarjali razlike v preteklosti in da se med seboj čim bolj približajo. Časopise izraža hvalečnost modremu državniku Kjosievanovu, ki je v svoji diplomatski karieri spoznal prave potrebe balkanskih narodov. Grki in Bolgari morejo drug drugemu toplotno in lojalno seči v roko. Vsi balkanski narodi se morejo poslužiti bogatih sadov dogodka, ki se popolnoma upravičeno sme imenovati zgodovinski.

Sofija, 2. avgusta. AA. Bolgarska brzojavna agencija poroča: Novico o podpisu dogovora, s katerim se razveljavljajo vojaška določila neulijeske mirovne pogodbe, so sprejeli v Sofiji z velikim veseljem. Vojni minister general Daskalov je sporočil vsebino te pogodbe častnikom, podčastnikom in vojakom. Zvečer je vseučiliška mladina manifestirala po prestolniških ulicah in mimo kraljevskega gradiča.

Na češkoslovaško-romunski meji so prijeli neko boljševiško kurirko, ki so pri njej našli komunistično propagandno literaturo in popise raznih oseb. Zenska je bila namreč v službi madžarskega komunističnega štaba.

Odposlanstvo japonske mornarice pod vodstvom grofa Mizuka je včeraj zapustilo Neapelj. Japonci so bili gostje fašistične mornarice.

Češki kolestarski prvak František Haunt se je smrtno ponesrečil na kolestarski dirki. S kolezom je zavozil v rob pločnika, pa ga je sunek vrgel raz kolo, da je padel ob zid bližnje hiše in si razbil glavo.

Sudetski Nemci odklanjajo ponujane dobrote

Lorda Runcimana, ki prispe danes v Prago, čaka o velike težave

Praga, 2. avgusta. o. Tiskovni urad sudetsko-nemške stranke je včeraj izdal poročilo, v katerem odločno obsoja in odklanja osnutke narodnostnega statuta in jezikovnega zakona, ki jih je izdala praška vlada, da uredi sožitje med Čehi in Slovaki ter drugimi manjšinami. Sudetsko-nemška stranka in njeni voditelji trdijo, da vsebujejo ti zakonski osnutki tako malo pravic in tako malo koncesij, da se sudetski Nemci z njimi ne morejo

zadovoljiti. V delu praške vlade vidijo sudetski Nemci kaj malo dobre volje, da bi se odstranile vse številne težave. Dalje pravijo, da se iz vladnih predlogov jasno vidi tendenca, da se sudetskim Nemcem dajo zgolj zmanjšane pravice narodne manjšine, nikakor pa ne pravice, ki jih zahtevajo sudetski Nemci kot enakopraven narod češkoslovaškemu narodu. Nemci ne morejo dopustiti tega, da bi se njim odrejale manjše pravice, kakor drugim narodnim manjšinam. Sudetski Nemci pa ne bodo zahtevali samo svojega po odstotkih odmerjenega deleža v civilni upravi, temveč hočejo svoj pripadajoči delež tudi v armadi.

Praga, 2. avgusta. AA. (ČTK) Včerajšnji listi prinašajo poročila o včerajšnjih manifestacijah v okviru proslave 20 letnice neodvisnosti ČSR v Velikih Mežiricah na Moravskem. Pri tej priložnosti se je vršila tudi velika pokrajinska razstava. — V Velike Mežirice je prišel tudi minister za socialno politiko. V svojem govoru je minister omenil tudi pravkaršnja pogajanja za ureditev narodnostnega problema v ČSR. Podčrtal je, da se more ta problem urediti samo z obojavo vzajemno željo po sporazumu med vsemi narodnostmi. Naša želja je, da se vsi državljani brez razlike čutijo v češkoslovaški državi srečne in tako, kakor doma. Vsemu svetu lahko pokažemo, kako žive naši Čehoslovaki in državljani drugih narodnosti v ČSR, posebno Nemci, toda dovolili ne bomo nobenega napada na naš ustavni red in zavrnil bomo vse napade na našo državo.

Vesti 2. avgusta

V London je prispela vdova po pokojnem avstrijskem kanclerju Dollfusu. Verjetno je, da bo napisala knjigo o zadnjih letih življenja svojega moža.

Svečano kosilo v čast Mussolinijevega sina Vittoria so priredili berlinski časnikarji. Mussolinijev sin si ogleduje zlasti naprave nemške filmske industrije.

Belgijski kralj Leopold III. je iz Švice, koder je izvršil več plezalnih tur na visoke hribe, odpotoval v Italijo.

V bližini Nabusa je prišlo do spopada med skupino arabskih teroristov in skupino angleških vojakov. Padlo je šest Arabcev, trije angleški vojaki pa so bili hudo ranjeni.

Nevhte in silni viharji so opustošili severno Anglijo. Tvarna škoda je ogromna, poleg tega pa je izgubilo življenje tudi dvanajst ljudi. V Južni Angliji pa vlada silna vročina, ki je prav tako zahtevala več smrtnih žrtv.

30 upornikov z voditelji vred je prijele oblasti na grškem otoku Kreti. S tem je upor peščice nezadovoljnih zavrat.

Na trotoar je zavozil z veliko brzino neki avtomobil v Colombesu v Franciji. Sedem oseb se je močno poškodovalo, ena pa je obležala na mestu mrtva.

Strašna železniška nesreča se je dogodila na železniški progi med Kingstonom in Monte Go-Bai na otoku Jamajci. Vlak je skočil s tira in se prevrnil v prepad. 50 ljudi se je ubilo, 80 pa se je smrtno nevarno poškodovalo.

Na Reko je snoti prispel talijanski prestolonaslednik Umberto. Iz Reke je odšel v Opatijo in bo obiskal dve diviziji vojakov, ki se mude na orožnih vajah v okolici Opatije. Nato bo Umberto obiskal še nekaj otroških kolonij in fašističnih ustanov v Reki in okolici.

O vstopu Bolgarije v Balkanski sporazum pišejo zelo ugodno tudi nemški časopisi. Zasluge za ta sporazum pripisujejo modri politiki jugoslovanskega predsednika vlade dr. Stojadinovića.

Ponovna konferenca o preskrbi političnih beguncev se bo jutri začela v angleškem zunanjem ministrstvu. Namen konference je ta, da se začne uveljavljati sklepi prve konference, ki je bila v Evianu v Franciji. Tudi tokrat bo Francijo zastopal senator Berenger.

Nevarno je zbolela mlada filmska igralka Shirley Temple. Boje se, da ne bi ta mala filmska zvezdnica, ki je kljub svojim desetim letom večkratna milijonarka, bolezi podlegla.

Lord Runciman je včeraj pred odhodom v Prago imel še več konferenc. V četrtek pa se bo Pragi že sestal s predsednikom republike dr. Benešem in predsednikom vlade dr. Hodžem. Verjetno je, da se bo v soboto sestal še s Henleinom in Kundtom.

Ameriški letalec Corriqan, ki je brez kakšnega dovoljenja preletel Atlantski ocean, bo po poročilih ameriških oblasti kaznovan z najmanjšo kaznijo za svoj prestop.

Gonjo proti Židom so začeli na Poljskem širiti skrajni nacionalistični krogi. Po mestih dele prišlaci protijudovske gonije posebne brosure, v katerih pozivajo ljudi, naj bojkotirajo judovske trgovine, kinematografe, sploh vsa podjetja in blago, ki prinaša zaslužek Judom. Po vseh mestih je polno letakov in plakatov, ki hujskajo proti Judom.

Razoblašanje tujih zastav, tudi majhnih zastavic, je prepovedano na Madžarskem. Od prepovedi so izvzeti samo konzulati, poslaništva in zgradbe, v katerih stanujejo zastopniki tujih držav. Majhne zastavice tujih držav bodo smele viseti le še na razstavnih prostorih, kjer razstavljajo inozemski podjetniki.

Razmere v Notranji Mongoliji bo proučevala cela znanstvena odprava, ki jo je organiziralo dansko zemljepisno društvo. Japonske oblasti so obljubile, da bodo odpravi v vsakem pogledu pomagale.

Tri bombe so eksplodirale v Jeruzalemu na trgu Kralja Jurja. Sedem oseb je bilo težko ranjenih, a atentatorju se je v splošni zmedji posrečilo pobegniti.

Posebne ukrepe za zaščito Nizozemske Indije proti zračnim napadom je izdelala nizozemska vlada. V ta namen bodo zgradili več železnic, pristanišč, več vodnih central in radijskih postaj. V kratkem bodo poslali iz Haaga v Nizozemsko Indijo 12.000 plinskih mask.

Stroške za polovanje in bivanje lorda Runcimana in njegovih sodelavcev v Pragi bo plačala angleška vlada. Kljub temu pa angleška vlada odklanja vest, da bi bil Runciman uradni angleški zastopnik pri pogajanjih med praško vlado in češkimi manjšinami.

Izvojni premijo v višini štirih zlotov na 100 kg je vpeljala poljska vlada na izvoz rži, ovsa, ječmene in pšenice.

S španskih bojišč

Hendaye, 2. avgusta. o. Osrednja španska armada generala Mijaje je zavzela strateški vrhove od Camarena, južno od Teruela in prisila Franco, da nemudoma pokliče večje število svojih čet iz drugih front. Mijajeve čete so zavzele tudi višine Promontory, katere obvladujejo ducat vasi, vključno Valdeolocha in Cascantein Cubla. Ti uspehi so prislili generala Franco, da mora braniti ne samo te vasi, temveč tudi postojanke okrog Teruela in Sagunta. Velika aktivnost se opaža za obema frontama, kjer neprestano prevažajo čete in vojni material čez Ebro v nanovo okupirane kraje pred Gandeso. Franco skuša braniti obe vojni zoni Teruel-Ebro in je istočasno zapovedal protinapad proti Ebru. Kljub ostremu napadu od strani Franco na obeh straneh Ebra pri Fayonu, so stale postojanke nespremenjene ali malo, prav malo izpremenjene. Francovski vojaki so v jutranjih urah dosegli večje uspehe, ker imajo večje število baterij, letal in čet. Z veliko nervoznostjo se pripravljajo vladne čete blizu Falseta in Tortose, kjer bodo ponovno poskušale prodrati Francovo bojno črto in osvojiti nove postojanke okoli Gandese in Alcaniza. S tem bi zaprl obroč okoli Gandese. Istočasno pa hoče Mijaja napasti z osrednjimi četami na Teruel. Na drugih bojiščih pa je skoro zatišje. Na južni strani pa so Francovi ponovno očistili postojanke okoli Guadalupskih hribov.

Pintaričev pajdaš ubit na Pohorju

Velik uspeh vestnih mariborskih orožnikov

Maribor, 2. avgusta.

Mariborska orožniška četa je ustanovila na Pohorju pri Sv. Bolniku in Sv. Martinu dve orožniški izpostavi zaradi varnosti. Sinoči je orožniška patrulja od Sv. Bolnika pri Mariborski koči naletela na sumljivega moškega. Ko ga je hotela ustaviti, je neznanec začel streljati na orožnike. Orožniki so mu odgovorili prav tako s strelji. Takoj prvi strel je razbojnika zadel naravnost v srce.

Pri mrtvecu so našli razno blago, ki ga je bil ravnokor pokradel v Mariborski koči, kamor je vlomil. Razen tega so našli pri njem kar cel arzenal municije in samokresov. Ubiti razbojnik je bil pravi strah za pohorsko prebivalstvo in brez dvoma član Pintaričeve tolpe. Nekateri pravijo, da je to najbrž Janez Črepin-

ko, ni pa izključeno, da je Jože Voder, kakor znano, je Črepinko pred nedavnim pisal v mariborskem državnem pravdniku dr. Hojniku, v katerem se bradko pritožuje nad tem, da ga ljudje smatrajo za enega onih, ki so sodelovali pri roparskem napadu na posestnika Ačka na Pohorju. Pravi, da si on še ni nikdar omadeževal svojih rok s krvjo. Zdi se zato bolj verjetno, da je umorjeni le Jože Koder.

Kapetan mariborske orožniške čete g. Mavrič se je podal na kraj, kjer je padel do sedaj še neznan razbojnik, da ugotovi dejansko stanje in identiteto mrtveca.

Na vsak način je to lep uspeh mariborskih orožnikov, ki neprestano stikajo za razbojniki Pintaričeve tolpe.

Poletje v Kamniških planinah

Vsako leto pride čas ko začne močnejše solnce taliti veliko snežno odejo po pobočjih, vrhovih in kotanjah v naših gorah. Vode narajajo v gorskih tekenih, plazovi se prožijo in pobejane stene spet posive. Vedno redkeje so snežne zaplate po smučiških, kjer je vso dolgo zimo vladal pisan in šumen življenjski. Zadnji smučarji tu pa tam v ozonjeh krajih še poskušajo ugrabit poslednje zimske radosti v smuki, ki ni več kaj prida. Pa tudi ti kmalu zadenejo smuči na ramena in odrinejo v dolino, kjer jih odlože do pozne jeseni. Po planinah začnejo zeleneti skopneta rjavkasta, razmočena pobočja. Pomladanske rože razcvetajo v času, ko je v ravnini že skoraj poletje. Novi, veseli dnevi ožive v krajih, ki so bili vso dolgo zimo prepuščeni samim sebi, samotni in težko pristopni. Veliko življenje vstane na sedlih, ki so bila v zimskem času le izhodisti tisti pešci pogumnih ljudi, ki so se šli poskušati s poledenimi in zasneženimi stenami ter kljubovat mrazu in viharjem.

V dolini se pripravljajo na sezono

Zadnja leta se je v naših podgorskih naseljih izredno razmahnil turistijski promet. Podjetni zasebniki, pa tudi korporacije, so postavili povsod nove gostinske postojanke. Pokazalo se je, da so stare gostilne mnogo premajhne; vsak se je potrudil, da bi k staremu delu poslopja še kaj prida. Treba je bilo poskrbeti za tujske sobe, kajti iz leta v leto je prihajalo k nam več gostov, ki so se zadržali dalj časa. Pri tem so se najbolj potrudili tisti naši gospodarski kraji, ki imajo v bližini ugodna smučišča, tako da uspevajo v letni in zimski sezoni. Pa tudi tam, kjer zaradi manj ugodnih terenov ni pozimi velikega smučarskega prometa, so ljudje začeli modernizirati zastarele gostinske obratovanja, kajti tudi že sama letna sezona postaja zadnja leta donosna. Prav tako letos kakor lani in že nekaj let nazaj opažamo že v zgodnji pomladi v naših podgorskih vaseh živahno stavčno gibanje; vsi ljudje si prizadevajo, da bi povečali ali pa vsaj modernizirali stanovanjske in gostinske prostore. Tuji se namreč ne vseljujejo samo v gostilne, ampak marsikje tudi že v privatna stanovanja. Dobiček tega gibanja je dvojen: domačini zaslužijo od tujkega prometa, lepo pobeljene in snažne hiše pa krasi iz leta v leto bolj naša podgorska naselja, nam v ponos, tujcem pa v obdobje. Seveda na ta način privlačijo vedno večje število gostov tudi iz inozemstva. Tudi letos opaziti živahna dela, ki naj bi dvignila in povečala tujski promet na naših tleh, v Kranjski gori, na Dovjem in v Mojskini, v Ratečah, v Bohinju — da ne govorimo o Bledu — na Jezerškem, v Stahovici itd. — prav po vseh vaseh, ki leže v dolini med gorenjskimi gorskimi velikani in prav v vseh naseljih v obrobju Kamniških planin. Podjetni Stranjani in Stahovčani so kmalu občutili važnost takega tujkega prometa, saj so obdarjeni prav tako z zimsko kot z letno tujkoprometno sezono. Avtobusna zveza s Kamnikom ter preko prelaza Črničeva se štajersko stranjo je ta promet prav močno stopnjevala. V Stahovici se ustavljajo pozimi smučarji, ki so namenjeni na Veliko Planino ali pa na Kravce. Poleti se tod ustavljajo turisti in izletniki, da se nekoliko okrepčajo za naporno pot više na gore. Tudi letoviščarji se zadnja leta pridno oglašajo. Na tej strani, na kamniški, pa letoviščarjev še ni toliko kot bi jih lahko bilo. V tem oziru je štajerska stran izdatno na boljšem. Prav mnogo letoviščarjev imajo tam že nekaj let sem. Gornji grad, Luče, Ljubno, Mozirje, Solčava in drugi kraj. Glavni eldorado ljudi, ki žele preživeti svoje počitnice v svežem gorskem zraku pa je seveda znamenita Logarska dolina, ena najlepših evropskih gorskih dolin. Njen glas je šel že daleč preko naših meja. Povsod po teh krajih lahko dan za dnem potem, ko so odšli s planin zadnji smučarji, gledate, kako se pri slednjem gostinskem obratu, pa tudi

skoraj pri vsaki privatni hiši dajejo opravka tesarji in zidarji. Od jutra do večera poje žaga in doni kladivo. Vsako leto je treba kaj izboljšati. Poletna sezona je na pragu, vsak čas je pričakovati prvih gostov.

Turisti in letoviščarji prihajajo

V ravnini je vsak dan bolj vroče. Poletno solnce že in ljudje se že hodijo kopat v bližnji reko. Čas dopustov in počitnic se je približal. Zdi se vsak dan, tudi ob delavnih vsipajo iz vlaka množice turistov in letoviščarjev. Kamniški vlak je poln turistov, mladine, pa tudi starejših ljudi. V Jovankah rokočajo po trdem tlaku, trdo zastavljajo korak, šibe se pod težkimi nahrbtniki in si dajejo takt s cepinom, s katerim »poznavajo« po gruščnati poti. Imovitejši sedajo v avtobus, ki jih popelje iz podgorskih vasi v nižinske postojanke, ki pa so že v osrčju gora. Manj premožni pa si v polu svojega obraza pomagajo tudi do tja kar z najcenejšim prevoznim sredstvom — per pedes apostolorum. Prihajajo taki, ki so se namenili na daljšo pot. Najprej jo mahnejo na Veliko Planino, nato na Dol, dalje na Korosico, Ojstrico, Planjavo, na Kamniško sedlo, Brano, Turško goro, na Skuto, Grinavec, na Kokrsko sedlo in preko Kalskega grebena na Kravce ter nazaj v Kamnik. Štiri ali pet dni prežive na tej turi; prav urni opravijo celo v pihih treh dneh. Drugi se odpravijo na Kamniško sedlo, se spuste v Okrešelj, od tam pa pa ali v Logarsko dolino ali pa skozi Turški žleb na Skuto in naprej na Grinavec. Nekateri jo mahnejo tudi na Savinjsko sedlo ter preko Vodin in skozi žrelo v Češko kočo ter dalje na Jezerško. Spet tretji se iz Bistrice napravijo na pot proti Koncu in proti Kokrškemu sedlu. Odondod je najlažji pristop na najvišji vrh Kamniških gor, na Grinavec. Počasi stopajo vkreber, od časa do časa počivajo in se krepčajo, da bi ne omagali na dolgi poti. Tega ali onega ožili čevlji, tako da ulegne hoditi le počasi. Kadar ti ljudje — planinci jim pravijo naši planinci — terminologijo zadnjega časa, »istorični« domačini — pridejo v malo nerodnejše kraje, skrbno pazijo, da ne bi izgubili izpred oči rdečih znamenj, markacij SPD. Posebno če je megle, skrbno gledajo od tiste, pri kateri stojijo, za prihodnjo. V kočah se potem najprej posteno odahnejo in če imajo kaj več časa, obujajo spomine na razne zgodbe, a svojih turistovskih podjetij. Včasih so med njimi veliki žaljivci, ki zabavajo svojo in tudi druge družine. Taki se najbolj izkažejo takrat, kadar so družbe obojene, da ves dan prežive v koči, ker je zunaj dež in ni misliti, da bi se odpravljale na nadaljno pot. Včasih so večeri prav prijetni, tudi če je zunaj pusto. Šalivcem ne zmanjka dovtipov, zgodi se, da se v družbi najdejo tudi dobri pevci; nekdo poskusi z znano narodno pesmijo in kmalu pritegnejo tudi vsi drugi. Nič hudega, če s sračjim glasom zagode tudi kak »fušar«. V hribih mu pevski tovariši, ki imajo srečnejša grla, tudi nekaj napačnih tonov radi odpuste. Saj je glavno, da zavladajo med vsemi neprilicami razpoloženje.

Kako kaže letošnja sezona

Letos je vreme žal nekoliko slabše kakor drugo leto. Obisk je zato razumljivo manjši. Sicer smo pa šele dobro na priletku, glavna sezona so itak dobri trije tedni v mesecu avgustu. Takrat si tudi bolj boječi ljudje upajo v gore, tisti, ki imajo strah pred trdim snegom in pred hojo po daljših snežiščih, o katerih gre ob raznih nesrečah glas, da človek, če še tako pazi, mora na njih »podleteti« (vsaj dnevno časopisje je tega mnenja). Ni še dolgo tega, kar se je pri nas pojavil nov faktor, ki nekoliko ograja naš domači gorski tujski promet. Slovenci smo taki, da strašno pazimo na to, kaj je trenutno moderno. Zadnje čase naši meščani v poletni sezoni dan za dnem gledajo, kako se vozijo skozi naše kraje razne skupine le-

Nesreča ali umor blizu Hotedršice

Hotedršica, 1. avgusta.

Včeraj zjutraj okrog 5 so našli blizu ceste, ki vodi iz Hotedršice v Logatec, 1 km od Hotedršice, posestnika Tomazina Janeza iz Novega sveta v Italijo nezvestnega. Ob pol 8 zjutraj je Tomazin umrl.

V soboto zvečer se je Tomazin mudil v Hotedršici in bil v družbi svojih znanec; s kolesom je potem v noči odšel nazaj proti domu v Italijo. — Zjutraj je vse presenetila vest o njegovi smrti. Kaj se je s Tomazinom potem zgodilo, ne ve nihče. — Blizu njega so našli dvokolo. Oropan ni bil, ker so pri njem našli listino z denarjem.

Na njem ni bilo videti ran, zato ugibajo, kaj je vzrok njegove smrti.

Tomazin je bil ugleden posestnik, star 35 let. Zapusča ženo in tri otroke.

Takoj ko je bil okrajni podnačelnik g. Erker obveščen o tem primeru, je zapustil tabor v Hotedršici in si na lice mesta s komisijo ogledal mrljca.

Mariborski upokojeanci nočejo biti pod Ljubljano

Maribor, 1. avgusta.

Včeraj se je vršil v Mariboru razburljiv občni zbor, na katerem so mariborski državni in samoupravni upokojeanci odločili o usodi svojega društva. Nastali sta med njimi namreč dve struji. Prva je prišla s predlogom, naj bi se mariborsko društvo fuzioniralo z ljubljansko organizacijo upokojeancev, druga pa je zelo ostro nastopila proti temu predlogu. Odločil naj bi izredni občni zbor, ki se je vršil ob veliki udležbi v Narodnem domu. Obe stranki sta izdelali letake, v katerih sta zagovarjali svoja naziranja. Prva, ki je bila za fuzijo z Ljubljano, je dokazovala, da bi se dalo zastopati interese slovenskih upokojeancev dokaj uspešne, če bi vršila vse intervencije enotna organizacija. Nasprotniki fuzije pa so zopet s

Pevski tečaj v Mariboru

Maribor, 1. avgusta.

V ponedeljek, dne 8. avgusta bo v Mariboru enodnevni tečaj za organiste in pevovodje, ki delujejo na področju mariborske Prosvedne zveze. Namenjen je ta tečaj zlasti pevovodjem onih zborov, ki bodo sodelovali pri nastopu Pevske zveze na mariborskem narodnem taboru dne 14. avgusta. Na tečaju, ki ga bo vodil prof. Zafošnik, se bodo obravnavala nekatera važna poglavja glasbene teorije in bo podanih nekaj sodobnih načel o teoriji glasbe, pojmovanju in podajanju (dirigiranju) zborovske glasbe. Tečaj bo v Gregorčičevi ulici 31-II. (vhod skozi dvorišče) in bo trajal od šestih odmor za kosilo od pol 10 dopoldne do pol 17. Pevovodje in organisti pridite!

Poravnajte naročnino!

Pri vsakem pospravljanju izmaknila stotak

Maribor, 1. avgusta.

Trgovca Drago Sitar je dobil pred nekaj meseci novo služkinjo. Ljudmila L. je bila mlada, brhko dekle, ki se je pridno obračala po hiši ter ji je šlo vsako delo naglo od rok. Trgovca je bil kar vesel, da je dobil tako pridno moč v hišo, vendar mu je veselje skalah neprijetna skrb, ko je opazil, da mu njegov izkupiček včasih iz neznanega vzroka kopni. Imel je namreč navado, da je vsak večer zanesel izkupiček iz trgovine v spalnico ter ga je shranil v skatli, ki jo je imel na omari. Blagajno pa je le poredko kontroliral. Pri takem pregledu, ki ga je nedavno napravil, je opazil, da se mu blagajna ne krije s knjigami ter je ugotovil, da mu manjka okrog 4000 din. Uverjen je bil, da ima tatu v hiši ter je začel sumiti služkinjo. Ugotovil je, da se je začelo dekle zadnje čase nenavadno elegantno nositi, kupovala si je drage prozorne nogavice in lepe čevlje, kar pa si od svoje plače nikakor ni mogla privoščiti. Poslal je po može postaviti, ki so dekleta trdo prišli in res jim je priznala, da je jemala svojemu gospodarju denar. Vsako jutro, ko je šla pospravljat spalnico, je segla na omaro v skatlo ter izmaknila iz nje stotak. Na tak način je zbrala lep kup stotakov ter je bila prepričana, da gospodar tatvine sploh ne bo opazil. 2500 din je posodila svojemu bratu, ki se je za ta denar kupil obleko in kolo, ostanek pa je porabila za sebe.

Letoviščarjev, ki se odpravljajo na letovanje pri našem morju. To mora biti od silne imenitno in moderno, si mislijo naši vrli Slovenci. Tudi mi moramo k morju; tam je vse zelo poceni in letovanje ob morju je za majhne denarje in za majhen trud tudi od silne »nobel«. Hrvatje so v tem oziru pametnejši kot mi. Za morje delajo veliko reklamo in na vso moč vabijo ljudi, tudi Slovence, naj pridejo k jadranskim obalom, da bodo tam pustili svoj denar. In Slovenci ga tako dejansko puščajo. Zadnja tri leta skoraj vsi slovenski letoviščarji »rajažajo« na morje, in to leto za letom. Saj ne rečemo, da tam ni lepo, toda boljše bi bilo, da bi si stvar uredili tako, da bi eno leto »gostovali« doli, drugo leto pa bi preživeli svoj dopust doma po naših letoviščih, zlasti goskih. Na ta način bi od našega denarja ne imeli dobička ljudje tam doli, ampak bi si naš siromašni gorjan-domaćin vsaj nekoliko pomagal v svoji revščini.

Eno leto zasledovani vlomilec prijet

Kamnik, 31. julija.

Kdo bi se ne spomnil 35letnega Jožeta Prekleta ali po domače »Boštjanovega« ali Avstrijskega Jožeta« iz Stranj, ki je imel prav hudo vlomilsko in tatfinsko strast. Kar mu je prišlo pod roke, vse je odnesel in skušal potem prodati za vsak denar. Ko pa so ta postala le prevroč, se je naznanokam preselil ter s tem naš okraj malo olajšal skrb.

Le oblasti so ga vedno zasledovale in izdajale tiralice za njim vse povsod. Zadnji čas pa je prišlo na uho našim orožnikom, da se »Boštjanov Jože« kladi po Vrhopolju v bližnji okolici gostilne »Zlata kapljica«. V petek dopoldne sta odšla na službeni obhod orožnika gg. Ahčin in Ivanovič ter krenila tudi proti Vrhopolju. Sreča jima je bila mila, ker jima je padel v roke ravno eno leto zasledovani »Boštjanov Jože«, ki je na klic orožnikov dvignil roki kvišku ter se brez posebnega odpora dal zvezati in odvesti v Kamnik.

Ze pri zaslišanju je priznal več vlomnih tatvin.

Začasno je bil oddan v tukajšnje sodne zapore, nagrado za enoletno izvrševanje nedovoljenega poklica pa mu bo odmerilo sodišče v Ljubljani, nato pa najbrž romal še drugam, ker ga zasledujejo še druge sodne oblasti zaradi raznih tatvin.

Kamniškima orožnikom pa bo ostal hvalen marsikdo, da sta spravila nevarnega in nadležnega dolgoprsteža za nekaj časa na varno pod težke zapale.

Za biljardno mizo je pel nož

Kamnik, 2. avgusta.

Preteklo nedeljo zvečer sta šla prijatelja Strajhar Ivan iz Mekin in Iskra Julij iz Kamnika na kratek izprehod proti Perovem. Mimogrede sta zavila v gostilno pri »Volku«, kjer je bil Kolenčič Bruno, gostilni mizar tovarne »Titan«.

Po kratkem dogovoru so se domenili, da odigrajo za kratek čas partijo biljarda in se po dogovoru razdelili takole: Strajhar J. in gđc. Homar Minka, ki ima na račun gostilno od svojega očima g. Steleta Mat. sta igrala ekupaj, Kolenčič Bruno in Iskra J. pa skupaj. Igra je potekala v najlepšem redu, ko je končno po nerodnem sunku z biljardno palico Strajharju padla krogla na tla. Strajhar priskoči, da bi pobral kroglo, v tem trenutku pristopi k njemu Kolenčič, ki ga brez poudara sune z nožem v desno roko, pri čemur mu je zadal od rame proti komolcu približno 15 cm dolgo zvezajočo rano, nakar jo je »junak noža« in zahrbtni napadalec odkuril iz gostilne in odšel v restavracijo »Rode«, kjer se je vršila delavska veselica, kot da se ni nič zgodilo.

Gostilničar g. M. Stele, ki je bil priča dogodka in gđc. Homarjeva sta Strajharju za prvo silo izprala in obvezala veliko rano, nakar je odšel k g. dr. Puclju, ki je ranjencu zašil rano ter skrbno obvezal.

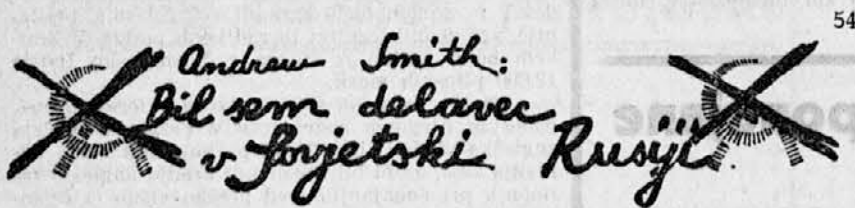
Vsekakor bi bila vsaj v takšnih primerih poklicana oblast, da takim junakom stopi na prste, ter jih na tak način nauči spoštovanja do svojega sočloveka. Priznanje za svoj junaški in zahrbtni čin bo Kolenčiču izreklo tukajšnje okr. sodišče.

Razpis

Na osnovi § 31. zakona o banski upravi razpisujem v območju okrajnega cestnega odbora Krško službeno mesto banovinskega cestarja in sicer za progno banovinske ceste II. reda, št. 306 — Novo mesto-Kronovo-Stranje-Mrčeta vas od km 18.000 do km 19.920 in za progno banovinske ceste II. reda, št. 307 — St. Jernej-Mrčeta vas-Raka od km 4.280 do km 8.115 v skupni dolžini 5.655 kilometrov.

Prosilci za to mesto morajo izpolnjevati pogoje iz čl. 2 uredbe o službenih razmerjih drž. cestarjev in njih prejemkih in ne smejo biti mlajši od 23 in ne starejši od 30 let.

Lastnorodno pisane in z banovinskim kolkom za 10 din kolkovane prošnje, opremljene s pravnimi in zadostno kolkovanimi prilagami (rojstni in krstni list, domovinski list, zadnje šolsko spričevalo, dokazilo o odsluženju kadrovskega roka, zdravniško spričevalo, npravnostno spričevalo, potrdilo pristojnega oblastva, da niso bili obsojeni zaradi kaznivih dejanj iz koristoljubja, eventualna dokazila o strokovni usposobljenosti, je vložiti najkasneje do 31. avgusta 1938 pr okrajnem cestnem odboru v Krškem. — Kraljevska banska uprava dravske banovine.



Dobro sem vedel, da ne verjame niti pol besede tega, kar je govoril in da pri prihodnjih pogovorih s tovariši ne bo delal drugega, kakor Stalina preklinjal v najhujših besedah.

Da bi izstopili v Kamnišnu, nam niso dovolili. Potovanje se je nadaljevalo.

XXII. poglavje.

Iz Stalingrada v Astrahan.

V Stalingradu smo prišli naslednji dan. Obiskati bi morali tam slovito tovarno za traktorje, o kateri so nam bili toliko govorili.

Pri pristanku nas ni čakal nihče.

Dan je bil mračen in deževal je v potokih. Kdo ve zaradi česa ni bilo na razpolago nobenega tramvaja, da bi nas potegnil v tovarno, ki je bila kar precej oddaljena. Ladjia je torej morala obiti majhen otok, da nas je privedla k tistemu mostiču, ki je bil tovarni bližji, kar je zahtevalo še štideset minut plovbe.

Nazadnje smo v nepremožljivih gumijastih plaščih — vsaj tisti, ki smo bili tako srečni, da smo jih imeli, stopili na kopno.

To pot smo šli na ogled vsi: propagandisti, tajnice, uradne osebnosti prav tako kakor vsi drugi udeleženci. Na krovu je ostal samo kuhar. To bo velika parada!

Po dvajsetih minutah hoje po razmočenih in blatnih potih smo v dežju, ki je lil curkoma, dospeli do tovarniških vrat. Ura je bila tedaj pol dveh popoldne. Za to uro je bila napovedana, kakor so nam obljubljali, velika pojedina nam na čast. Čakali smo med ploho, Tzelman in njegov odbor pa so drveli k telefonu, da bi uredili vse potrebno za naš obisk v tovarni. Bilo je jasno, da uprava ni bila nič pripravljena na naš sprejem.

Tzelman in njegovi prirepaniki so se vedno bolj razburjali. Tekali so iz urada v urad, iz pisarne tajnika stranke v pisarno strokovnega tajnika in celo v ravnateljstvo.

Toda ne ravnateljja, ne onih drugih ni bilo mogoče dobiti. Ker pa je bil ravnatelj odgovorni vodja tovarne, ni bilo mogoče priti vanjo brez njegovega dovoljenja.

Naši zastopniki so preklinjali in robatili, kar se je le dalo. Mi smo vsi imeli zelo velik tek, saj je čas za kosilo že kdaj minil. Poskusili smo v delavski restavraciji, toda tam je bilo moči dobiti le prav malo reči: mrzlega krompirja, salate in piva.

Naša godba je brez posebnega zaleta odigrala nekaj kosov s svojega sporeda pred restavracijo, toda ta budnica ni priklicala nikogar razen nekaj desetnih otrok v capah.

54

Potem smo v dežju odstopicali na sosedno ulico, toda sprehanje ni imelo nobenega mika zaradi blata, v katero smo se pogrešali. Na poti smo srečali delavca, ki nas je izpraševal, če ni med nami morda kaj Madžarov. Opozorili so ga name in odšla sva na kozarec piva v restavracijo.

Moj novi znanec je bil madžarski begunec, ki se je zelo živo udeleževal v revoluciji na Madžarskem. Horthyjeva vlada ga je zamenjala za madžarske ujetnike, ki so jih držali še vedno v Rusiji. Zdi se delal v sosednji tovarni zaboje za pošiljanje strojev.

V začetku se je obotavljal, da bi odkrito pripovedoval, toda ko je slišal, kaj pripovedujem jaz o tem, kar sem videl do zdaj na našem izletu po Volgi, se mu je razvezal jezik in govoril je odkritosrečno. Poznal je dobro mesta, ki smo jih zadnje čase obiskali in se je čisto ujema z nama glede strahotnega življenja tam.

Potem je grenko zavzdihnil:

»In to je država proletarcev, o kateri smo toliko sanjali! Kaj smo postavili tu? Socializma čisto gotovo ne, pač pa uradništvo. Vsi madžarski politični begunci so ga že do grla sili. Veliko od njih jih je že pobegnilo, ker imajo rajši Horthyjevo nasilje, kakor pa da bi ostali tu.«

Tisti, ki so ostali, pa štejejo trenutke, kdaj bodo lahko ušli. Ti imaš srečo in boš tudi ušel iz te peče. Rotim te, tovariši, prosim te, povej resnico, ko prideš v Združene države! Tisti ljudje, ki smo jim verjeli in za katerimi smo šli v madžarski revoluciji, tisti ljudje kakor Bela Kun, so nas izdali in korakajo roko v roki s sovjetskim uradništvom proti ruskemu ljudstvu. Sam sem poznal več madžar-

skih beguncev, ki so ugovarjali proti razmeram, v katere so nas pravili. Bela Kun jih je poslal na GPU, ki jih je dala postreliti. Viditi, pod kakšno izdajalsko vlado živimo!

Ko sva se ločila, me je prosil, naj bi mu iz Moskve poslal kruha, olja in če bi bilo, tudi nekaj metrov prtenine. On pa mi bo zato poslal suhega sadja in sočivja. Dejal mi je:

»Imam številno rodbino, ki jo je kaj težko preživljati s tem, kar nam dajejo.«

Potem sva si gorko stisnila roke in odšla vsak svojo pot.

Stiri ure smo že brez uspeha čakali, kaj bodo prinesla Tzelmanova posredovanja. Nazadnje je prišel in zaplenil za nas tramvaj, ki nas je spet odpeljal v pristanišče. Obljubili so nam, da pridemo gledat tovarno, ko se bomo vračali in da nas bo tedaj čakal sijajen sprejem.

XXIV. poglavje.

Astrahan, središče ribjega lova v Rusiji.

Nekaj dni po odhodu iz Stalingrada smo pod večer dospeli v Astrahan, važno ribiško pristanišče ob Kaspiškem morju. Poveljnik ladje je povedal, da so trume rib tod včasih tako goste, da se morajo ladje ustaviti in morajo čakati na nadaljevanje vožnje tako dolgo, da se ribe razbeže!

Na bregu smo videli stroj, podoben parnemu čistilcu za reke, ki je zajemal ribe v vodi in jih metal v barke. Obala je bila pokrita z nekakim lesenim mostovjem, ki se je raztezala na lepo daljo. Pokrito je bilo z odpadki rib, ki so gnile. Smrad od teh je bil strašen.

Od tu in tam

Predsednik vlade in zunanji minister dr. Stojadinović je priredil snovi na »Petlici« v barskem pristanišču večerjo. Na večerji so bili gradbeni minister Slovevič, minister brez listnice Novaković, senator Dušan Trifković, poslanci Čejović, dr. Časlav Nikitović, g. Bošković in Mijušković, kabinetski šef Protič, generalni konzul v poklju Dr. Dobrovič in nekaj drugih. Po večerji je predsednik vlade dr. Stojadinović odšel v družbi kabinetskega šefa Protiča z gg. ministri, banom in svojimi gosti na žegnanje, ki so ga priredili študentje iz »Slovenskega jug« v gradcu, kjer je zdaj vzorna postaja za južne kulture. Predsednik vlade je plesal kolo s študenti in se še po končanem koncertnem delu pomudil nekaj časa v njihovi družbi.

Finančni minister je izdal odlok, s katerim se Narodna banka poblašča, da sme odkupiti do 25% terjatev nemških mark naših izvoznikov od izvoza blaga v Nemčijo po tečaju 14.50 din. To velja od 1. avgusta t. l. dalje. S tem se obenem razveljavi prejšnji odlok z dne 4. marca 1938. Narodna banka se poblašča, da sme za izvedbo tega odloka izdati potrebna navodila. (Iz bančnega in valutnega oddelka finančnega ministrstva).

Znani gledališki igralce Zvonimir Rogoz, ki je pred leti odšel iz Ljubljane k praškemu gledališču, se sedaj mudi v Dalmaciji, da pripravi vse potrebno za filmsko snemanje Bego-viceve drame »Ameriška jaha« v splitskem pristanišču. To snemanje vrši filmsko podjetje Reder iz Prage. Zvonimir Rogoz bo igral v tem filmu glavno vlogo, film pa bo režiral Vladimir Grom, ki je študiral v Rusiji. V Splitu bodo posneli vse zunanje slike za ta film, posebno slike s splitskega sadnega trga. Ko bodo svoje delo v Splitu opravili, bodo nadaljevali z njim v atelijeh v Pragi. Zda računajo, da bo film decembra meseca letos že gotov.

Uvoz mineralnega olja iz Anglije je v letošnjem prvem polletju precej narasel v primeri z onim, kolikor ga je bilo lanske leto v tem času. Vsega skupaj smo v prvem letošnjem polletju uvozili iz Anglije 1.678,8 galon tega olja, kar pomeni 9,8% več kot lanske leto. Vsega tega mineralnega olja pa pri nas še nismo porabili, pač pa le majhen del. Vse ostalo uvoženo olje je spravljeno v državnih skladiščih.

175 letnico priselitve Nemcev, ki so prišli iz Württemberga in Badena, je proslavila občina Ilčevo v Bački. Te proslave so se udeležili predstavniki oblasti ter številni gostje iz nemškega rajha ter vse Vojvodine in Slavonije. Na dan te proslave so odkrili tudi spomenik umrlim nemškim priselencem. Spomenik predstavlja nemško družino, izdelal pa ga je kipar iz Bačke Sebastijan Leitner. Ta dan je bil v Ilčevu tudi velik sprevod, ki je prikazoval vsa poljedelska dela od zgradnje pomladi do pozne jeseni. Prirejena je bila tudi razstava, na kateri je bilo razstavljenih nad 400 vrst raznega sadja in cvetja, poleg tega pa večje število poljedelskih strojev. Svečanost je bila končana z gledališko predstavo, v kateri so prikazovali življenje vojvodinskih Nemcev. — Spet dokaz, kako lojalno postopa Jugoslavija z nemško manjšino pri nas.

Proti kalitvi nočnega miru so sklenili v Zagrebu zelo strogo nastopiti. V zadnjem času je postalo to kaljenje nočnega miru že nezno. Meščani se čedalje bolj pritožujejo nad takšnim stanjem in zahtevajo stroge ukrepe proti vsem tem razgrajenjem. Oblast se je zavzela za to, da naredi red. Sestavljene so že posebne komisije, ki bodo ponoči hodile po mestu z namenom, da prijavijo vsakogar, ki bi preveč kalil nočni mir. Pravijo, da bodo v bodoče kazni za ponočne razgrajenja zelo stroge. Treba bo najbrž narediti mir ne toliko po ulicah, pač pa predvsem po zagrebških nočnih zabaviščih, ki temu lepemu mestu tudi drugače ne delajo časti.

Doklada za motorni vlak na progi Beograd-Dubrovnik, se z današnjim dnem zniža, tako da bodo v bodoče plačevali potniki poleg redne vožnje cene te doklade: za vse relacije med Beogradom in Sarajevom in za relacije med Dubrovnikom 20 din, za vse druge relacije pa 40 din. Ročne priloge sme potnik vzeti s seboj toliko, kolikor je lahko spravi v navadnem potniškem vagonu ozko- tirne železnice pod svoj sedež.

V avgustu letos veljajo tle tefaji, veljavni za izterjevanje pristojbin po pristojbinskem zakonu in pri preračunavanju listin, glasečih se na »talo ali tu denar: 1 napoleon 298,50 din, 1 turška zlatna lira 339,70 din, 1 angleški funt 238 din, 1 ameriški dolar 43,30 din, 1 kanadski dolar 43 din, 1 nemška marka 15 din, 1 zlot 8,20 din, 1 belga 7,40 din, 1 peng 8,60 din, 1 brazilski milreis 2,60 dinarja, 1 egiptovski funt 240 din, 1 palestinski funt 237 din, 1 urugvajski peso 15 din, 1 argentinski peso 11,60 din, 1 škiki peso 1,20 din, 1 turška papirnata lira 34,50 din, 100 albanskih frankov 1410 din, 100 francoskih frankov 132 din, 100 švicarskih frankov 1000 din, 100 italijanskih lir 227 din, 100 holandskih goldinarjev 2400 din, 100 bolgarskih levov 44,50 din, 100 romunskih lejev 32,30 din, 100 danskih kron 990 din, 100 švedskih kron 1100 din, 100 norveških kron 1075 dinarjev, 100 peset 250 din, 100 drahem 39 din, 100 čl. kron 150 din, 100 finskih mark 95 din, 100 letonskih latov 810 din, 100 iranskih (perzijskih) rialov 100 din.

20 let se je skrivaj po bosanskih gozdovih nek čudak, ki se je te dni pojavil v vasi Inčev v Bosni. Na videz je res že napol divjak, oblečen je v razcapane cape. Kmetje iz tamkajšnjih vasi so mu postavljali kruh in mleko kar ob pot. Nikdar se ni zgodilo, da bi bil ta pol-divjak komu storil kaj zalega. Zda pa je po tolikem času zvedelo zanj tudi orožništvo in ga te dni prijel, ravno ko je prišel po hrano, ki so mu jo pustili ljudje iz vasi Inčev ob poti. Orožnikom ni hotel povedati, kako se piše, kaj in odkod je, dejal je samo to, da je vojni begunec in da se že 20 let skriva po bosanskih gozdovih. V gozd je pobegnil že začasa vojne. Še dodaj niso mogli ugotoviti, kje je ta čudaki človek doma in kako se piše. Tudi sam tega ne ve.

Tako lepe pšenice, kot je bila letos, v Slavoniji še ne pomnijo. Ne gre toliko za količino pšenice, ki so jo letos tamkajšnji kmetje pridelali, pač pa za izredno kakovost. Hektoliter letošnje pšenice tehtaja 82–85 kg, dočim ista količina v Vojvodini, kolikor ljudje pomnijo, ni tehtala niti 80 kg. Da je letošnja pšenica tako lepa, pripisujejo dejstvu, da so v zadnjem času v tamkajšnjih krajih izvedli kanalizacijo po poljih, ki je zemljo znatno izboljšala.

Proslava 20 letnice Jugoslavije v Mariboru

Maribor se pripravlja na slavnosti

V Mariboru vlada že veliko vrvenje zaradi priprav na velik narodni praznik. Okrasitveni odbor je zamislil kar najbolj slikovito okrasitev mesta od glavnega kolodvora po Aleksandrovi cesti, Glavnem trgu, državnem mostu in vse do zborovalnega prostora. Istočasno pa vabimo tudi vse hišne posestnike, da že sedaj mislijo na to, kako bodo okrasili svoje domove. Maribor naj številne goste, ki pridejo te dni na narodni tabor, sprejme v prazničnem okrasu!

Mariborska proslava 20 letnice Jugoslavije v Mariboru naj pokaže nam in sosedom, kaj je Slovenecem domovina, lastna država in narodna dinastija. Posebno obmejni Maribor in vsa širna okolica skupno z gosti iz vse Slovenije ob tem jubileju hoče jasno dokumentirati, da je Maribor bil, da je in da ostane slovenski in jugoslovanski!

Spored slavnosti

V soboto, dne 13. avgusta, je ob 20. baklada po mestu, ob 21. stik na Glavnem trgu, nagovor mestnega župana, državna himna in razhod. Posamezne organizacije poskrbijo bakle za baklado svojim članom same. Bakle se bodo dobile po 1 din že v predprodaji in na zbirališčih.

V nedeljo, dne 14. avgusta, ob 5. budnica po mestu. Do 8. prihod laboratorijev z rednimi in dopolnilnimi vlaki, peš, na kolesih, na vozovih in avtomobilih. Od pol 8. do pol 9. zbiranje in urejevanje organiziranih skupin na zbirališčih. Ob 8.45 pohod po mestu. V pohod pridejo samo organizirane prijavljene skupine, drugi udeleženci se razdelijo po mestu. Ob 10.45 služba božja v vojašnici kralja Petra I. Po sv. maši zahvalna pesem. Ob 11.30 tabor na istem prostoru. Ob 12.30 razhod tabora. Popoldne na tabornem prostoru ljudsko veselje. Ob 3. nastop godb. Ob 4. nastop pevskih

Vinarska šola je vzgojila spet 22 umnih vinogradnikov

Maribor, 31. julija.

Včeraj je naša ljudska univerza Vinarska šola v Mariboru, št. 66, poslala med naše kmečke ljudstvo usposobljene mlade ljudi, katere je za težavno kmečko življenje pripravljala dve leti. Sadevin Vinarske šole in od nje vzgojenih ljudi najdemo povsod med našim kmečkim ljudstvom. Delo je skrito, ljudje na tako imenovanih višjih mestih ga dostikrat niti ne opazijo, ali pa ga opazijo nočejo, toda naša strokovna in druga društva, zadrage in organizacije po deželi, kakor tudi vzorni sadovnjaki in lepi vinogradi so jasna priča in spričevalo o delu absolventov kmetijskih šol.

Letošnja zaključna slovesnost, ko je 22 absolventov zapustilo Vinarsko šolo, se je začela s sv. mašo ob pol 8 v stolni cerkvi. Po maši se je pričela zaključna proslava v dvorani na Vinarski šoli. G. ravnatelj Priol je pozdravil goste, predvsem pa višjega ban. svetnika g. inž. Simončiča, kot zastopnika banske uprave, nakar je sledilo letno poročilo o delovanju zavoda. V šolskem letu 1937-38 je Vinarska šola poleg rednega šolskega pouka in vzgoje učencev dajala strokovna navodila potom svojega osebja tudi vsem ostalim zanimancem kmetijske stroke, posebno v številnih tečajih. Po letnem poročilu, katerega je podal g. ravnatelj Priol, je povzel besedo zastopnik ban. uprave g. inž. Simončič, ki je med drugim izjavil: »Naše ljudstvo stoji na visoki kulturni stopnji, tako, da se v tem oziru lahko kosamo z vsemi ostalimi narodi. Toda kar se tiče napredka v kmetijski stroki, moramo z žalostjo ugotoviti, da smo v tem oziru med vsemi narodi skoraj na zadnjem mestu. Da to izpravate, ste poklicani baš vi absolventi, ki ste imeli priliko, da se v tem oziru izobrazite. Vi ste v zavodu izkusili, kaj je skupnost in ki ste v tej skupnosti zamrzili sovraštvo, zahrbtnost, sebičnost in

Bela Krajina vas vabi

Prelepi košček slovenske zemlje, tam za Gorjanci, ob Kolpi, s svojimi zidanicami in belimi brezami, s svojimi hribočki, s svojo prečudno naravno lepoto, ki jo ožarjajo bele cerkvice, raztresene po vsej tej naši zemlji, je v vročem soncu kakor cekin, katerega bi najraje vsak romar ugrabil. Takna vas kliče, tako lepa hoče, da jo vidite. Belokrajinski Triglav, Mirna gora, s cerkvico svetega Frančiška hoče pokazati svetu in vsemu slovenskemu narodu, da je ta majhna, pa rečna deželica del te naše slovenske zemlje. Da, tudi Bela Krajina hoče, da pokaže svojim onstran Gorjancev, da še žive, da se v njihovih sreih pretaka slovenska kri.

Rečna je, težko je življenje na tej grudi. Je pa zato še bolj potrebna, da jo poznamo. Mi Slovenci smo le preveč skromni. Ne zavedamo se vseh teh svojih ljudi, ki žive le nekaj kilometrov izven Ljubljane. In ravno te bi morali podpreti s svojo slovensko skupnostjo, ravno te bi morali prepojit z žarom toplega slovenskega čustva.

Premalo poznamo svoje Belokranjce. Zato bi bilo potrebno, da jih večkrat obiščemo. Tako se nam nudi lepa prilika, da poramomo v nedeljo, 7. avgusta na Mirno goro, k sv. Frančišku, da tam skupno z Belokranjci preživimo belokranjsko nedeljo. Že na sobotni večer bo ob sončnem zahodu vsa Mirna gora v prijetnem belokranjskem razpoloženju. Nedeljo pa bo sonce ožarjalo in v zgodnjem jutru bomo lahko pogledali tja k zagrebškemu Slemenu, k Kleku in še dalje k bosanskim planinam in Velebitu. Po sveti maši bodo Belokranjci pokazali svoje prelepe kolo. Nato pa stopimo z Belokranjcem v prijeten razgovor in spoznalni bomo njegovo duševno bogastvo, njegovo srce, polno pesmi in topline.

Pridite in obiščite nas na Mirni gori, na našem belokranjskem Triglavu!

Zgodba o leseni sreči

Moravče, 31. julija.

Nekje v moravški župniji je podružnica, kjer imajo v stranskem oltarju lesene sveče. Izdelane so tako lično, da se od pravih dosti ne razločijo. Celu v bližini so ljudje, ki ne vedo, da te sveče niso pristne, kaj šele drugod v daljnji okolici. Na deželi pa je večkrat etiska in mnogokrat ni denarja za evčavo. Bedeti v temni sobi seveda ni prijetno. Pa se je nekemu porodila misel, naj si vzame svečo z oltarja. Krasti ni mislil, le izposoditi si jo je hotel ter jo vrniti, brž ko bo prišel do denarja. Ko jo je doma prižgal, pa sveča ni hotela goreti. Poskušala je tudi žena in ugotovila s strahom, da se je ogenj ne prime. Mož ji je ves skesan

zborov, ob 5. prikazovanje narodnih običajev, ob 6. srečolov, ob 7. velik ognjemet.

Prijava udeležbe

Tako velike prireditve ni mogoče dobro organizirati, če ni točnih prijav. Zato ponavljamo prošnjo, da prijave točno odposljete tudi iz tistih krajev, odkoder se ne boste vozili z vlaki. Nobena skupina in organizacija, ki ne bo poslala točnih prijav, ne bo mogla v sprevod. Na krajevne odbore bomo takoj po prijavah poslali prijavljeno število izkaznic in znakov. Ker bo v zadnjem času pred prireditvijo treba gotovo kaj nujnega telefonično sporočiti v Maribor, kliče v zadevi organizacije telefonsko štev. 25-87, v zadevi izkaznic in znakov pa telef. štev. 29-15.

Posebni dopolnilni vlaki

Kot smo že sporočili, nam je železniška direkcija za dne 14. avgusta zagotovila posebne dopolnilne vlake. Ti bodo vozili po vseh progah dravske banovine tako zgodaj, da bo mogoče priti pravočasno v Maribor, in zvečer bodo zopet vozili iz Maribora. Vozni red teh vlakov bomo objavili prihodnji teden. Četrtnska vožnja velja za vse vlake v vsej državi. Prosimo pa, da se poslužujete dopolnilnih vlakov in s tem omogočite redni promet.

Pogoji za četrtnsko vožnino

Kdor se hoče v Maribor peljati s četrtnsko vožnjo, mora imeti že na domači postaji našo izkaznico in znak. Na postaji kupi polovično karto do Maribora in obrazec K-14 za 2 din ter se pelje s tem v Maribor. V Mariboru nikjer ne odda karto, pač pa si oskrbi potrdilo udeležbe in da na postaji pred odhodom žigosati obrazec K-14. Tako se pelje zastoj iz Maribora. Četrtnska vožnja velja za dohod v Maribor od 12. do 20. avgusta in za odhod od 14. do 22. avgusta.

prilizenost, zatirajte in odpravljajte te škodljive pojave na naši vasi, kajti le če bomo dobri, bomo lahko združili vse svoje sile za gmeten povzdig naše vasi. Po tem nagovoru je zastopnik ban. uprave razdelil spričevala vsem 22 absolventom, izmed katerih so šolo dovršili trije z odličnim, 17 s prav dobrim in dva z dobrim uspehom. Šolo so zapustili: Stupar France, Metlika; Tovornik Josko, Sv. Vid pri Planini; Dobrotinšek Jernej, Vojnik; Vrečko Ivan, Lipovec, Celje; Zivec Boris, Sv. Jurij ob Pesnici; Kerin Andrej, Sv. Križ pri Kostanjevici; Kolar Aleksander, Zetale; Galunder France, Verželj; Stukl Anton, Podčetrtek; Kralj Edvard, Zalec; Vogrine Franc, Kapele pri Brežicah; Stanič Jože, Kapele pri Brežicah; Kovačič Anton, Kapele pri Brežicah; Kene Janko, Globoko pri Brežicah; Gajšt Vinko, Ptujška gora; Mehle Vinko, Grosuplje na Dolenjskem; Uratnik Herman, Mahole; Vogrinčič Josko, Martjenci, Prekmurje; Vičar Franc, Sv. Tomaž pri Ormožu; Kurnjek Janez, Salovec, Prekmurje; Čerin Franc, Maribor; Hanžič Miha, Sv. Jakob v Slov. gorici. — Absolvent Stupar France se je vsem profesorjem in učiteljem v imenu učencev lepo zahvalil, nakar je sledil poslovlilni govor g. ravnatelja, kateri je v svojem govoru podudarjal zvestobo svojim narodnim običajem, jeziku in veri. Absolventje bodo to svojo nalogo vsakega izvršili, kajti brez izjeme je vseh 22 absolventov pristopilo k Zvezi absolventov kmetijskih šol, katera si je za cilj svojega delovanja postavila sledeče: Vsak absolvent kmetijske šole naj ima vedno pred očmi, da je kot človek dolžan živeti tak, da ne bo nikdar delal sramote svoji materi, ki ga je vzgojila, svojemu očetu, čigar ime nosi in svojemu kmečkemu stanu. V ZAKS bodo absolventje lahko izpolnjevali svoje znanje, ki so si ga pridobili v šoli, ter potom te organizacije vzdrževali zveze s svojimi. — Tako bodo mogli izpolniti nalogo kmetijskega naprednega in pospeševalnega dela med kmečkim ljudstvom.

Tour de France

32. krožna dirka po Franciji je končana. V zadnji etapi so dirkači startali na skrajni severni francosko-belgijski meji v Lilleu. Zadnja proga Lille-Pariz je bila dolga 275 km. Start je bil ob 8 jutraj. Na pot je krenilo še 56 dirkačev, 40 pa jih je na dolgi poti odstopilo bodisi zaradi manjših poškodb ali pa zaradi tega, ker niso zdržali tega izredno ostra napora. V začetku vožnje so dirkači vozili izredno počasi, tako da hitrost ni znašala niti 30 km na uro. Do Amiensa (116 km) so dirkači porabili več kot štiri ure. Temo vožnje se je večal čim bliže so dirkači prihajali bliže Parizu. V Pariz so dirkači prišli zgodaj popoldne. Zanimanje za letošnjo dirko po Franciji je bilo tolikšno kot še nobeno leto. Cilj je bil v stadionu Parc de Princes, ki je bil že davno pred prihodom dirkačev popolnoma zaseden. Navzočih je bilo nad 50.000 ljudi, med katerimi je bilo opaziti nekaj tisoč Italijanov, ki so prišli nalašč iz Italije, da pozdravijo svojega rojaka Gino Bartalija, ki je imel že v prejšnjih 20 etapah toliko prednosti, da je bila njegova zmaga nesporna. Na cilj v Parc de Princes so dospela prva Francoza Magne in Leducq z istim časom 8:54:50. V končni klasifikaciji pa se ni izpremenilo ničesar. »Rumeni trake«, znak zmagovalca je obdržal Italijan Gino Bartali, drugi pa je bil Belgijec Vervaecke, tretji pa je Francoz Cosson. V oceni mostev pa je prva Belgija, druga pa Italija.

Iz Rima poročajo, da je Mussolini odlikoval italijanskega dirkača Bartalija s srebrno kolajno.

★

V zadnjih dveh tekmah v polfinalu za srednje-evropski pokal sta zmagala, kakor je bilo pričakovati praska Slavijs, ki je včeraj v Pragi premagala Genovo z 4:0 in budimpeštanski Ferencvaros, ki je v nedeljo odpravil v Budimpešti Juventus z 2:0. Največ izgledov za osvojitev tega pokala ima mostvo dr. Sarossija — Ferencvaros. Prva finalna tekma bo še prihodnje nedeljo.

Kupimo okrog 10.000 kg zdrave, suhe in neprešane pšenične slame. Mestna pristava, Ljubljana, Povšetova ulica 12.

priznal svoje dejanje. Zabičal ji je, naj nikomur ne pravi. Toda Mica je imela prijateljo, kateri je zadevo izklepetala. Prosila jo je, naj molči, ker sta svečo že vrnili. Lenca je spet zaupala možu, kar ji je pravila sosedka. Tako je bila novica hitro med ljudmi in danes vesta oba, zakaj izposojena sveča ni hotela goreti.

Vremensko poročilo

»Slovenskega doma«

Kraj	Barometer sko stanje	Temperatura v °C	Relativna vlažnost v %	Oblakost 0-10	Veter (smernost, jakost)	Padavine	
						m/m	vrsta
Ljubljana	764,7	22,0	18,0	85	10	E ₁	1,1 dež
Maribor	765,5	22,0	13,0	90	10	NW ₂	8,0 dež
Zagreb	765,8	26,0	12,0	40	8	SSE ₂	—
Belgrad	764,2	35,0	19,0	80	0	—	—
Sarajevo	—	—	—	—	—	—	—
Vis	763,4	29,0	23,0	70	4	ESE ₃	—
Split	762,0	35,0	24,0	40	5	NW ₂	—
Kumbar	760,9	35,0	26,0	50	4	NW ₂	—
Rab	763,3	28,0	25,0	50	10	0	—
Dubrovnik	761,1	33,0	23,0	50	5	NE ₁	—

Vremenska napoved: Večinoma oblačno vreme, ponekod manjše padavine, kasneje se bo oblačnost zmanjšala.

Splošne pripombe o poteku vremena v Ljubljani od včeraj do danes: Včeraj je bilo do 7.50 oblačno s težkimi nizkimi oblaki. Ob 8 je na severovzhodu dvakrat zagrnelo. Ob 8.50 se je oblačnost nekoliko zmanjšala in je za nekaj minut posijalo sonce, nakar se je zopet pooblačilo. Ob 13.20 in 14.10 je padlo nekaj kapljice dežja, ob 14.30 pa je nekoliko močnejše deževalo. Ob 15.20 je nehalo deževati, nakar se je oblačnost nekoliko zmanjšala. Ponoči je bilo oblačno.

Koledar

Danes, torek, 2. avgusta: Porcijunkula.

Sreda, 3. avgusta: Najdenje Stefana, Lidija.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6; mr. Hočevar, Celovška c. 62; mr. Gartus, Moste, Zaloška c.

Prijave za narodni tabor v Mariboru sprejemajo vse ljubljanske organizacije, ki so že na seji 27. t. m. na mestnem magistratu dobile posebne tiskovine za vpisovanje imen udeležencev. Kdor pa ni član prav nobenega društva ali kakršnekoli organizacije, ki se udeležijo te splošno narodne proslave 20 letnice Jugoslavije, naj se pa zgleda v obrtnem oddelku mestnega po-glavarstva, Mestni trg 2/L, ter plača 2 din za taborsko knjižico in 2 din za taborski znak. Vse organizacije naj takoj zberemo imena udeležencev, ter jih do 2. avg. gotovo dostavijo napisane na prejetih tiskovinah, ljubljanskemu pripravljalnemu odboru v mestnem obrtnem oddelku s pristojbino 4 din vred za taborsko knjižico in znak. Te sezname ljubljanski pripravljalni odbor takoj odposlje pripravljalnemu odboru v Maribor, da Ljubljanci čim prej dobe taborske znake in knjižice, ki z njimi na železnici dobe legitimacije za četrtnsko vožnino po železnici.

Kongres gluhonemih v Mariboru

Maribor, 1. avgusta.

Ob petletnici ustanovitve »Društva gluhonemih v Mariboru« bo v dneih 13. do 15. avgusta 1938 v prostorih Gambrinove dvorane kongres gluhonemih iz Slovenije.

Namen kongresa je zaščita in javna varnost gluhonome mladine: 1. Zakonitev soloobveznosti za vso gluhonomo mladino; 2. Zakonitev obveznega zaposlenja šolanih gluhonemih delavcev v privatnih in državnih podjetjih v gotovem razmerju na vsakih 50 zdravih 1 gluhonem; 3. Pravno zaščito zaščito vseh gluhonemih.

Dolžnost kliče gluhonome in stariše z gluhonemim otrokom, da se udeležijo tega kongresa, saj samo sloga in skupno delo vseh gluhonemih bo dovedlo do pravic za šolsko izobrazbo in zaposlenje gluhonemih delavcev. Razkropljeni so širom naše banovine, prepuščeni sami sebi. Potreba je pokazala, da se združijo, ustanovili so si svoja združenja, začrtali so si smoter moralne in denarne podpore svojim revnim sotrpinom. Stremijo za nadaljnjo izobrazbo svojih članov, hočejo biti v podporo gluhonem mladini. Vse te naloge so si začrtali pred 5 leti, ob proslavi petletnice pa želijo pokazati uspeh dela.

Mlada žrtev Save

Hotič pri Litiji, 31. julija.

Danes popoldne je utonil v Savi pri Verneku 17 letni Franc Stražar, sin posestnika iz Zapodja. Franc Stražar se je kopal v Savi z Ivanom Mihelčičem. Nesreča se je zgodila ob pol 10. Stražar je bil slab plavalac in je zašel v tolmun, kjer ga je najbrž prijel še krč.

Na pomoč je takoj prihitel Ivan Pustotnik, ki je z nekim tovarišem našel z železnimi kavlji truplo in ga potegnil na suho. Stražar je bil zelo priden in marljiv fant. Učil se je za mizarja pri mojstru Kunstlerju Francu v Litiji.

V torek, 26. julija ob isti uri je v kamnolomu g. Birola v Zapodju ogromna skala ubila njegovega strica Franceta Stražarja. Pripeljali so ga na njegov dom v Zapodju, odkoder bo v torek popoldne pogreb na pokopališču v Hotiču. Naj v miru počivata!

Skladovnica drv jo je zasula

Hišarica Marija Oblakova iz Česnje pri Moravčah je imela zraven hiše veliko skladišče drv, ki se je pričela nagabati. Ko jo je te dni ogledovala, kako bi jo podprla, so se dva nenadoma sprožila in zasula ženo. Nesrečo so opazili otroci in poklicali sosedo, ki so jo rešili. Oblakova ima zlomljeno nogo nad kolonom ter se zdravi v bolnišnici.

Obiščite

7. mariborski teden

od 6. do 15. avgusta 1938

Polovična vožnja na železnicih od 4. - 17. avg. 1938. Veliki narodni tabor dne 14. avgusta 1938. Ljubljana kultur. razstava ob priliki proslave 20-let. Jugoslavije v Mariboru

Velika gospodarska in kulturna revija
Industrija - Tekstil - Trgovina - Obrt - Kmetijska razstava - Razstava cest - Turizem - Prometna razstava - Fotomaterska razstava - Filatelistična razstava - Gostinstvo - Vinska pokusnja - Zenska ročna dela - Razstava narodnih noš iz vseh krajev države - Razstava »Nanos« - Čebelarstvo - Razstava malih živali - Koncertne in gledal. prireditve - Sportne prireditve - Vesel. park na razstavišču itd. Mariborski otok, najlepše kopališče v Jugoslaviji - Zelena, romantična Pohorje - Vinoredno Slov. gorice - Gostiljuni, lepi Maribor - Vas vabilo!

Naročajte Slovenski dom!

Posvetovalnica in dom za matere v Ljubljani

Njena ustanovitev je nujna potreba

Pred dnevi je bila zaključena v Ljubljani zanimiva anketa Unije za zaščito otrok, na kateri so sodelovali med drugimi dr. B. Dragaš kot predstojnik Doma za zaščito mater in otrok, dr. A. Zalokar kot predstavnik ženske bolnišnice in porodnišnice, ga. dr. A. Šimenc kot zastopnica Higijenskega zavoda in dr. Žitko kot zastopnik Mestne občine ljubljanske.

Jugoslovanska Unija za zaščito dece, sekcija za Slovenijo, ki ji je častna predsednica Nj. Vel. kraljica Marija, je proučila stanje skrbstva za materinstvo v Sloveniji in ugotovila, da za bodoče matere, za porodnice in otročnice kakor tudi za novorojenčke pri nas nimamo dovoljne zdravstvene in socialne zaščite.

Ta pomanjkljivost je zlasti zaradi tega posebno za Slovenijo nevarna, ker se od dne do dne slabšajo gospodarske razmere naših mater in družin in ker je tudi pri nas po vzgledu drugih zapadnih evropskih narodov začelo število rojstev tako naglo padati, da je število Slovencev v zadnjih desetih letih v primeri z drugimi jugoslovanskimi pokrajinami znatno padlo.

To dejstvo je potrebno posebno pozornosti, ker je naša pokrajina na meji zapada in v neposrednem dotiku z narodi, ki z vsemi silami pospešujejo svoje ljudsko razmnoževanje.

Humanitarna, narodna in biološka dolžnost družbe je, da iz teh vzrokov posveča čim večjo pažnjo vsaki materi ob njeni nosečnosti, porodu in otroški postelji, da ohrani njo samo zdravo in da obvaruje njeno dele pred prežgodnjim umiranjem ali hiranjem.

Važen del te naloge se da rešiti s tem, da poskrbimo za sistematično socialno in zdravstveno nadzorstvo nad vsemi ženami, kajti zaščita otrok po rojstvu ne more več popraviti napak in odstraniti slabih posledic, ki so se že pred njim začele razvijati.

Stiska in beda materinstva

Sedanje stanje v tem pogledu je naslednje: Ogromna večina nosečih žen se med nosečnostjo ne da preiskati niti od babice niti od zdravnika. Nad 50% porodnic poraja brez strokovne babske pomoči. Žene, ki se čutijo ali zdravstveno v nevarnosti ali žive v slabih razmerah, prihajajo v mestne porodnišnice, ker v domačem kraju zanje ni dovolj preskrbljeno.

Ljubljanska porodnišnica je imela leta 1920 893 sprejemov, in 824 novorojencev, leta 1936 pa 2186 sprejemov, 2106 porodov in 2129 novorojencev. Frekvenca bolnišnice se je v 17 letih dvignila za 244%. V ljubljanski bolnišnici za ženske bolezni je rodilo v 17 letih 23.142 mater.

Pogosto se tako zgodi, da morajo žene po mestu prosjati, ker jih porodnišnice zaradi pomanjkanja prostora in zaradi nezadostnih sredstev ne morejo sprejemati, pogosto porajajo v vlakih, na kolodvorih, cestah, v tramvajih in pogosto je porodna komplikacija že toliko škoda naredila, da ni več pomoči niti za mater niti za dele, čeprav bi se lahko poprej pravočasno odvrgla zdravstvena škoda in socialna stiska matere. Umrljivost mater pri porodu in po porodu,

umrljivost otrok med porodom in prve dni po porodu sta sicer velika, toda nista edini posledici. Škoda za materino zdravje je zaradi tega velika, ker se žene na ta način zdravstveno tako pokvari, da nosijo težke posledice vse življenje. Izmozgane in izčrpane ne morejo več izvrševati niti svojih osebnih dolžnosti, še manj pa svojih materinskih nalog.

Posvetovalnica in dom za matere

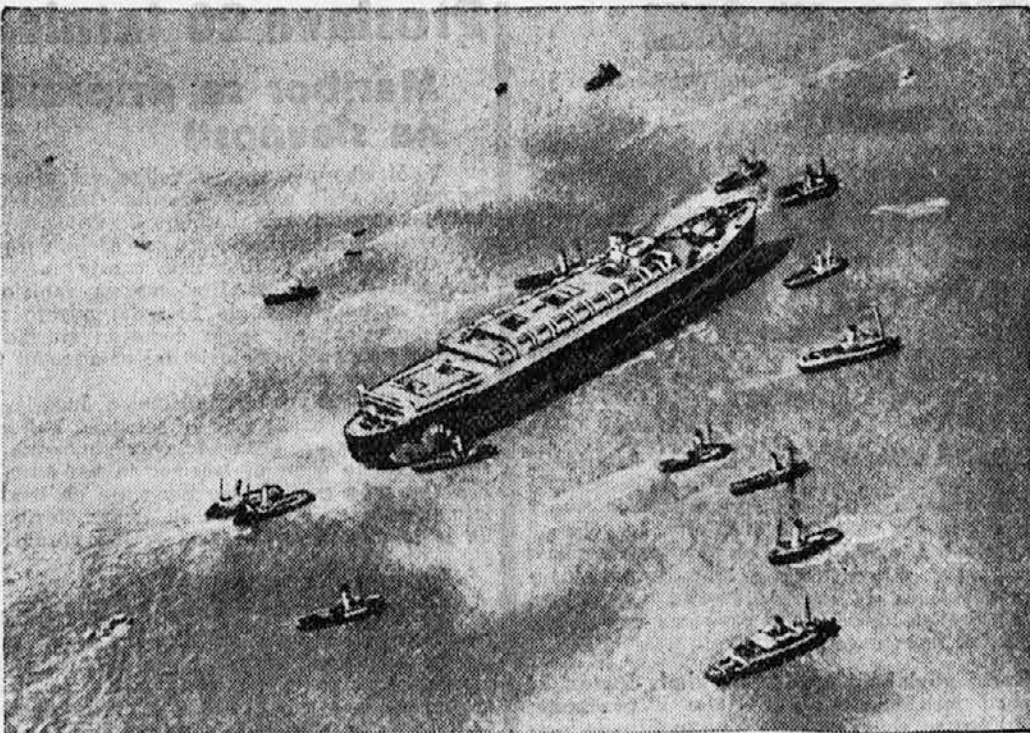
Da se stiski in bedi materinstva sistematično odpomore, smatra Jugoslovanska Unija za zaščito otrok za potrebno, da se dosedanjim organizacijam in zavodom, ki služijo za zaščito mater in dece, priključi nov člen v obliki posvetovalnice za matere.

Ta posvetovalnica naj bi bila dopolnilo obstoječih institucij in naj bi se osnovala najprej v Ljubljani. Organizirala naj bi se tako, da bi zadostovala za krajevne potrebe mesta Ljubljane in bližnje okolice, obenem naj bi bila vzoren zavod, na katerem naj bi se sistematično proučevale vse možnosti socialne in zdravstvene zaščite matere in na katerem naj bi se socialno in zdravstveno odgajal kader babic, zdravnikov in zaščitnih sester, ki bi delo posvetovalnice prenesli na deželo z istim namenom, toda s podeželskim razmeram priprojenimi oblikami organizacije. Ustanavljanje sličnih posvetovalnic po deželi zaenkrat ni mogoče, pač pa je mogoče, da babice in zdravniki po deželi opravljajo podoben posel, za kar bi se metode in tehnike naučili v mestni posvetovalnici.

Posvetovalnici je treba priključiti poseben dom za matere, ki iz zdravstvenih ali socialnih razlogov ne morejo brez nevarnosti roditi doma. Posvetovalnice skupno z domom za matere bi strelele za tem, da bi žene lahko rodile doma in da bi za porodnišnice odbirale samo one žene, pri katerih je zavodna nega ob času poroda in otroške postelje iz socialnih ali zdravstvenih razlogov nujno potrebna. S to dvojno nalogo bi spravile porodniško službo v banovini v zdrav in prirodno utemeljen tir.

Od 2337 otrok 2129 rojenih v porodnišnici

Stroški za ustanovitev posvetovalnice in doma za matere se lahko vnaprej izračunajo, če se upoštevajo dosedanje izkušnje Državne bolnišnice za ženske bolezni v Ljubljani, ki učijo, da je treba stalno imeti v zavodu le okoli 10 čakajočih bodočih mater. Računajoč s fluktuacijami, bi bilo maksimalno potrebno 20 postelj. Upoštevajoč, da matere običajno ne potrebujejo nobenih posebnih zdravilnih sredstev in nobene drage bolniške nege, bi bili stroški za vzdrževanje doma nižje, nego so stroški za pravo bolnišnico. Tudi za posvetovalnico ne bi bilo treba velikih izdatkov, ker bi se moralo njeno poslovanje urediti tako, da bi se izrabile vse humanitarne in socialne ustanove za



Velika nova angleška trgovska ladja »Mauretania« — kot koklja med piščanci.

Prebivalstvo Italije

Rim, 31. julija. AA. Stefani. Po zadnjem ljudskem štetju je v Italiji 47.49% prebivalstva kmetov, 29.71% ljudi pripada industrijskim delavcem, 8.20% trgovcem in onim, ki so zaposleni v trgovini, 3.83% zaposlenim pri prometu in 0.25% članom zavarovalnih družb. 4.43% je uradnikov in javnih nameščencev, 0.80% umetnikov in ljudi svobodnih poklicev, 0.71% duhovnikov, 0.47% zasebnih nameščencev in 3.61% služenčadi.

Berlin, 1. avgusta. AA. Havas. V rudniku Notas pri mestu Kaiserode na Turinškem se je v rovih zastropilo 12 rudarjev.

Boulogne sur Mer, 1. avgusta. AA. Havas. Včeraj je potovala skozi Boulogne v London žena pokojnega kanclerja Dollfusa s svojimi otroki.

Varšava, 1. avgusta. AA. Pat. »Kurjer Varšavski« objavljiva članek, ki ga je za list napisal bivši angleški zunanji minister Eden. V članku razpravlja Eden o obisku angleške vladarske dvojice v Parizu in piše, da je ta obisk dokazal, da je sedaj prijateljstvo med Francijo in Anglijo popolno. List poudarja, da je to prva Edenova izjava v tujini, odkar je zapustil zunanje ministrstvo.

podpiranje mater. Za zdravniško in podporno stran dela bi bilo treba nastaviti posebne moči, strežniške posle bi opravljale po veliki večini noseče same.

Vprašanje, od kod naj se vzamejo viri za ustanovitev in za vzdrževanje posvetovalnice in doma za matere, se da rešiti tako, da se preračuna, komu bo posvetovalnica najbolj v korist.

Iz naraščanja števila porodov v ljubljanski ženski bolnišnici in iz poznavanja sodobnih gospodarskih in zdravstvenih razmer se da sklepati, da dvig porodov se ni na vrhuncu in da porodniška pomoč ni pravično razdeljena med ljudstvom. Leta 1936 so rodile ljubljanske domačinke 1012 otrok. Upoštevajoč to dejstvo, da se je od vseh 2337 v Ljubljani rojenih otrok rodilo 2129 v porodnišnici, lahko sklepamo, da je rodilo doma samo 208 Ljubljančank, to je okoli 20% Torej ima največ koristi od porodnišnice mestno prebivalstvo, dočim podeželje ne more v toliki meri uživati socialne in zdravstvene podpore, ki jo nudi porodnišnica.

Ta dejstva jasno povedo, da bo od nje imelo največ dobička žensko mesto Ljubljane in zato je tudi Ljubljana v prvi vrsti poklicana, da se pobriga za gmočno stran vprašanja. Drugi večji interesent je banovina, ker bodo v dom mater sprejele žene iz onih podeželskih občin, ki same ne morejo poskrbeti za dovoljno oskrbo svojih domačink. Tretji faktor so socialna zavarovanja, ki že sedaj plačujejo velik del oskrbnih stroškov za čakajoče matere. Nazadnje je mogoče računati tudi na prispevke ostalih humanitarnih ustanov, organizacij itd.

Na podlagi teh dejstev je izročila Jugoslovanska Unija za zaščito dece Dravska banovinska sekcija, sledečo resolucijo Mestni občini ljubljanski, banski upravi, raznim ženskim društvom in zavarovalnim zavodom:

Resolucija

Banovinska sekcija Jugoslovanske Unije za zaščito otrok v Ljubljani smatra ustanovitev posvetovalnice in z njo združenega doma za matere v Ljubljani za izredno nujno potrebno socialno-zdravstveno zahtevo. Ker je tak zavod za Ljubljano najbolj potreben in ker bo od njega imelo največ koristi prebivalstvo mesta Ljubljane, naj bi mestna občina ljubljanska kot iniciator storila vse korake, da se zahteva realizira s sodelovanjem drugih interesiranih oblasti in ustanov.

V interesu vse slovenske ženske javnosti je, da bi Mestna občina ljubljanska in banska uprava zamisel posvetovalnice in doma za matere kot socialno zdravstvene zahteve čimprej uresničili.

Ludvik XIV., imenovan tudi »sončni kralj«, je dal graditi prekrasen grad Versailles, ki ima najlepšo galerijo zrcal. Klopri so bile iz srebra in pokrite z rdečimi evlenimi blazinami ter tako težke, da so eno klop trije može komaj nesli.

Takrat je bil pri kralju Ludviku XIV. na obisku vladar neke balkanske države. Kralj je vladarju razkazoval grad in peljal ga je tudi v imenovano galerijo. Tu je gosta opozoril na izredno težke srebrne klopri. Kralj Balkana pa je rekel: »Veličanstvo, gotovo so klopri zato tako težke, da ne bi kdo mogel ukrasti srebro.«



Danska plavalka Jenny Kammergaard je preplavala tale preliv med Dansko in Nemčijo v 41 urah. Preliv je širok 48 km.



Narodne noše s Sedmograškega.



Hervey Allen: Antonio Adverso, cesarjev pustolovec

Imela sta na sebi nekaj, kakor obiskovalci z nekega drugega sveta, ki romajo po stezah usode, katere držijo v čudovite pokrajine iz pesmi, kakor se zdi.

Bolj ko sta si prizadevala, da bi prišla naprej, tem večja je bila procesija za njima. Rasla je kakor kepa snega, ki se vali in se opotekaje premikala. Spremljala jo je živžiganje in vriskanje.

Nazadnje sta dospela pod hladne oboke dolgega nizkega poslopja, čigar podporni oboki so nekaj časa tekli vzdolž pristaniškega sprehajališča.

Tik nad Antoniove glavo so gledala velika zaokrožena, močno zamrežena okna pod močnimi napuši, kakor oči pod robom postrani kloboka. Vsa hiša je kazala izraz nezadovoljnega začudenja. Ker je hiša začela svoje življenje kot plemiška palača in se je potem ponizala v skladišče, je imela za tak videz nekaj razloga.

Prejšnje čase so to hišo poznali kot Palazzo Gobbo. Zdaj pa je nosila svojo sramoto zapisano povprek čez čelo, kakor da so jo zasučili pri grehu in jo zaznamovali: čez njeno čelo je tekla napis, ki ga je bilo že od daleč moči brati z ladij: Cayssa Bonnyfether.

Pred mogočnimi brnastimi vrati le zanimive stavbe se je pater Ksaver s svojim gojencem kar nenadno ustavil. Mladi svet za njima se je pogreznil v pričakujoč molk, a je kmalu udaril v zasmehljivo vrčevanje, ko se v hiši ni hotel nihče zganiti.

Skozi temni obok nad vhodom je pogled padal nad dvorišče, na katero je lilo sonce. Na dvorišču je stal zapuščen vodomet, za njim pa je široko stopnišče držalo do velikih dvojnih vrat, pri katerih je bilo samo eno krilo odprto.

Antonio je še stal tam in gledal, ko ga je nekdo s silo potegnil zadaj za talar, tako da je šel ves hrbet na dvoje.

Zadonelo je zmagovito rjovenje in že je hotel spet nekdo od paglavcev zagrabiti za talar.

»Kaj hočete, razbojnik?« je zatulil pater Ksaver in stresel zločince za vrat. Zdelo se je, da bo prišlo do hudega, tedaj pa je nekdo v gruči zavpil, da prihaja fahino.

Svicaški vratar je odprl vrata.

Antonio je stisnil okoli sebe raztrgano suknjico in vstopil za patrom Ksaverijem.

Toda ni bil dovolj nagel. Nekdo ga je spet potegnil in mu zdaj talar do kraja pretrgal na dvoje, da mu je zdrsnil s hrbta.

Antonio je stekel malo naprej pod obokom in se drhte ustavil. Pater Ksaver je bil še rdeč od jeze, toda zdaj sta se morala on in Svirac že od srca smejati.

Nag, kakor je bil pri rojstvu, je Antonio našel pribežališče v Bonnyfetherovi hiši.

Dvanajsto poglavje. Casa Bonnyfether.

Skozi vrata sredi vhodnega hodnika so stopili na levo v hišo in se znašli v veži, kjer so stale črne marmornate klopri. To je prej nedvomno bil prostor za stražo v palači. Na steni je viselo stojalo za helebarde. V njej je zdaj stalo samo nekaj omel in obrabljenega metla.

Antoni so se klopi zdele premrzle, da bi sedel. Stal je zapuščen sredi prostora in gledal, kako se mu okrog mrzlih nog vijejo in migetajo z repi delfini v mozaiku.

Vratar je odšel, da bi hišniku poročal o nepričakovanem obisku. Pater Ksaver si je s skrbjo dopovedoval, da trenutna obleka njegovega varovanca kaj malo odgovarja tistemu, kar si ljudje žele pri nastopnem obisku kakega vajenca, ko se prvič prikaže pred mojstrom.

Potem mu je prišla odrešilna misel in naglo je odprl torbo.

Prikazal se je damski jezdni plašč, ki so ga po gubah grdo razjedili molji. Pater ga je nezaupno stresel, nekaj pajkcev je prestrašeno pobegnilo z njega, na tla so počasi padali posušeni listi bele vrtnice.

No, bo že šlo, tako ali tako! Vrgel je plašč okoli dečka. Že se je bližal vratar in migal patru Ksaveriju, naj gre za njim.

Antonio, ki sta ga pustila samega sredi veže, je bilo pri srcu, kakor da stoji v zapuščenem mejnem predelu med dvema svetovoma. Hlad mrzlih kamenitih tal ga je hotel v noge in mu lezel kakor mrzlo železo po hrbtenici. Od neke, iz nekega drugega sveta je slišal, kako tikata ura.

Nazadnje ni mogel več vzdržati. Odšel je tja, kamor je vedel, da sta odšla onadva. Stara svilna tkanina je pošastno šumela, ko se je premikal in dišala po trohnbli. Stopil je po nekaj stopnicah, nato pa skozi odprta vrata.

Na drugem koncu zelo velike sobe se je pater Ksaver pogovarjal s črno oblečenim, starejšim gospodom. Ta je sedel za pisalnikom na visokem naslanjaču.

Sele zdaj se je Antonio spet domislil, da mu je pater Ksaver veljal čakati. Zato je zavril korake in si tesneje ovil stari plašč okoli prsi. Obrniti se ni več upal. Če bi se ganil, bi ga morda videli.